Nagyvárad 1911. XVII. évfolyam 2. szám. Kedd január 3.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ... 16 kor.
Negyedévre ... 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ... 20 kor
Negyedévre ... 5 «
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ... 24 kor.
Negyedévre ... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apácza-utcza 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A politikai ujév.

Amilyen az időjárás, olyan volt a politikai ujév is: se hideg, se meleg.

Három nagy kérdés áll a jövő homlokterében: a bankügy, a választói jog reformja és a katonai létszám és költségek emelése. A koaliciós kormány mind a háromra nézve előkészitett olyan megoldást, mely fölfelé is, lefelé is kedvező lett volna. Közbejött azonban a bankcsoport rövidlátó, végtelenül elhibázott és csak a politikai érzék abszolut hiányával mentegethető okvetlenkedése s most a három kérdés uj megoidás elé került, teljesen uj helyzetben.

Egységes nemzeti akaratra támaszkodva, a koaliciós kormány tudott volna fölfelé vivmányokat elérni, a tulzók kis táborával szemben pedig lefelé tudott volna akaratának érvényt szerezni. A középut eltalálása volt hivatva arra, hogy az éles ellentéteket hosszu időre elsimitsa. A mai kormány helyzete ezzel szemben sokkal nehezebb. Fönt most már hallani sem akarnak engedményről, viszont a parlamentben a hatalomról leszoritott pártok sokkal erősebb ellenzéket képeznek, mint aminővel az előbbi kormány szemben állott. Nemzeti vivmányok nélkül áldozatokat megszavaztatni egy elkeseredett ellenzékkel biró parlamentben: olyan föladat, mely nem sok kellemes parlamenti nappal biztat.

Ezért nincs más a politikai beszédekben, mint csupa általánosság. Perczel Dezső örvend a fordulatnak, mely a volt szabadelvüpártot ujra életre hivta. Héderváry — s ez az egyetlen programmszerü kijelentés — a felekezetekkel és nemzetiségekkel békét, a királylyal és Ausztriával egyetértést keres s a világ szimpátiáját kéri. Az ellenzéki vezérek viszont elveik érdekében a harcot emlegetik.

A vallási béke fenntartásának kijelentése — kivált a munkapártból kiindult »mi a vallása« affér után — nagyon üdvös dolog. Ez megnyugtató. De a többi sokkal általánosabb kijelentés, hogysem akár lelkesedést, akár kritikát provokálhatna. Várjuk, mit hoz az élet, az uj év élete.

Az üdvözlésekről és nyilatkozatokról a következő tudósitásunk szól:

A munkapárt ujéve.

A miniszterelnök üdvözlését megelőzve, a munkapárt az elnökét, *Perczel* Dezsőt is üdvözölte. *Beöthy* László hosszupályii képviselő mondta a beszédet, melyre Perczel azt válaszolta, hogy most már megvirradt, elégtételt kapott a meghurcolásért. A miniszterelnök üdvözlése után pedig a munkapártiak a képviselőházba mentek és *Berzeviczy* Albert elnöknek kivántak boldog ujévet. Dániel Gábor adott kifejezést ennek az óhajtásnak, megemlitve, hogy most elérkezett a nemzeti munka ideje. Berzevyczy Albert, aki Návay Lajos és Kabos Ferenc alelnökök társaságában fogadta a tisztelgőket, megköszönte a jó kivánságokat és megvendégelte őket.

A miniszterelnök beszéde.

A miniszterelnököt *Perczel* Dezső pártelnök üdvözölte.

Khuen-Héderváry gróf megköszönve az üdvözlést, azután visszapillantott kormányzatának multjára s megelégedésének adott kifejezést az elért eredmények felett.

A mult év mérlegét ezekben ismertette:

— A legközelebb lefolyt törvényhozási működés igen rövid időre volt szabva, mert az évnek csakis második felére redukáltatott és itt is nyári szünidő, a delegációk közbejötte következtében csak rövid ideig, két és fél hónapig működhetett. Ha visszatekintünk e működésre, elmondhatjuk, hogy derekasat végeztünk. Rendbehoztuk a mult esztendőre az ország pénzügyeit, az államháztartás ügyeit. Sikeres kölcsön megkötése által elértük azt, hogy olyan szükségleteink kielégitése is biztositékot nyert, amiből közgazdasági téren reménlhetőleg igen gyümölcsöző eredmények fognak következni.

A perrendtartás megalkotásával, amint szives voltál megemliteni, régen várt és óhajtott berendezést végeztünk be, adja Isten mindnyájunknak nagy hasznára. Én meg vagyok róla győződve, hogy közgazdaságilag, de egyébként is ez a törvény okvetlenül nagyon üdvös eredményeket fog hozni az ország számára.

A jövő feladatairól szólván, igy beszélt:

A multból ránk szakadt feladatok meg-

Modern butorok 54 LUKÁCS NÁNDOR-nál Rákóczi-ut 8. sz.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Végzetes szó.

Irta: Jávor Mihály.

Megtörtént, hogy Lovász bácsi egy izben valamivel korábban vetődött haza, mint rendesen s tüstént odafordult az asszonyhoz.

— Anyjuk, ide az ünneplő ruhámat.

Lovász néni nagy szemeket meresztett az urára. — Mire való az ünneplő, amikor hétköznap van?

— No csak siess; hivatott a jegyző ur — adta meg a felvilágositást a férj.

Lovász azután belebujt vasárnapi gunyájába s mivel igen vérmes ember volt, alig egykét falatot reggelizett, hogy józan, tiszta fővel indulhasson utjára.

Tisztában volt a felől, hogy mit akar a jegyző tőle. A Faragó féle dolog husz esztendő óta tartott s az öreg Lovász, aki foglalkozására épitőmester volt, tudta, hogy végre dülőre kerül. De meg is fogadta magában, hogy a jó alkalmat nem halasztja el, hanem minél több ezrest fog kivasalni a földesurtól.

Csak azt nem tudta még pontosan megállapitani, hogy mennyit kérjen ennél az üzletnél, azért, mielőtt a notáriushoz benézett volna, elballagott a Faragóék kastélya felé. A remek szép épület egy gyönyörüen gondozott angolkert közepén emelkedett s köröskörül üde, zöld gyepszőnyeg ékeskedett. Ugy tetszett, mintha megközelithetetlen volna, azonban nini, a gondosan kezelt környezetben, mint egy kiáltó, csunya folt, ott terült el kis darab parlagon hagyott földecske. Ez a Lovász bátyánké volt. A furfangos ember rájött arra, hogy ez a beékelt haszontalan földdarab sokat ér a kastély tulajdonosának.

Lovász bácsi egy darabig elnézegette a földjét, ami bizony ott épp ugy festett, mint egy éktelen nagy folt a király bársonypalástján. Minden oldalról azonnal szemetszurt s ezzel nagyot ártott a kastélynak, meg a parknak is.

Lovász bácsiban rejlett annyi huncutság hogy csak azért is oda hajtatta ki barmait legelni, minek következtében a kastély cifra termeiben állandóan kellemetlen szag terjengett. De hát Lovász uramnak nem lehetett parancsolni, az ő földjén nem szólhatott rá senki.

Tudta jól, hogy a Faragó grófi családtól nem fog ezreseket kicsalni, hisz a cimerükön kivül nem volt semmijök. Azonban azt is tudta, hogy ha türelmesen vár, előbb-utóbb sikert arat. És várt is, mert hála Istennek várhatott.... Ime, a kastély most végre gazdát cserélt. Egy Müller nevezetü dusgazdag pesti bankár vette meg. Itt az ő szerencséje, üstökön kell, hogy ragadja!

A jegyző már messziről mosolyogva intett Lovász bácsinak.

— Hallja, bátyámuram, mit kér azért az arasznyi földért ott a kastély táján. Az a Müller nagyságos ur tudni akarja.

— Mit mond? A pesti urnak az én földem kellene? No né!

— Föld ide, föld oda! Nem nagyobb, mint egy kiteritett zsebkendő.

— Ohó! Van az kétszáz kvadrát. Ha nem több!

— Mondjuk, hogy annyi. Es mondjuk, hogy kap érte négyszáz koronát.

Lovász bácsit elfutotta a pulykaméreg.

— No, ha az a pénzes-zsák csak annyit kinálna érte, akkor nem adom. Nincs több mondanivalóm! . . .

— Ugyan, ugyan! — engesztelte őt a notárius; hiszen megkapja a tizszeresét is Müller urtól. . .

— Négyezer korona! — fitymálódott a

oldását várja tőlünk és azt hiszem, bátran mondhatom, hogy ezeket a feladatokat is sikeresen fogjuk teljesiteni. Nem is feladat lesz ez, mert állami életünk legfontosabb teendőinek ujra való berendezéséről lesz szó. Ez az egyik. A másik, ami fontosságot ad e kérdés rendezésének, az, hogy programmunk tulajdonképpeni sarkalatos tételének megvalósitását tartalmazza. Harmadszor fontos e feladat, mert teljesitésével lehull a függöny egy, sajnos, igen kedvezőtlen legközelebbi mult fölött s csak azután leszünk abban a helyzetben, hogy jövő feladataival foglalkozzunk.

Ha ezen tul leszünk és a jövőbe nézünk, mik lesznek akkor legközelebbi feladataink?

Beszélt azután a felekezeti békéről, a királylyal való harmoniáról, az Ausztriával való békéről és arról, hogy a külföld rokonszenvét is meg kell hóditanunk.

A néppárt.

Az uj év alkalmából az országgyülési néppárt táviratilag üdvözölte *Zichy* Aladár grófot és *Zichy* Nándor grófot. Az üdvözlésre ma a következő választáviratok érkeztek:

Zichy Aladár gróf távirata: Molnár János prelátus urnak, Budapesten. Kérlek, tolmácsold az országgyülési néppárt tagjainak legőszintébb köszönetemet ujévi szives üdvözletükért. Az egységben van az erő. Épp ezért mig egyrészt őszinte örömmel töltzel egyöntetü ragaszkodástok, másrészt ebben az összetartásban látom jövő munkásságunk, küzdelmeink, sikerének reményét. Bár kevesen vagyunk, a kötelesség teljesitésében nem maradunk mások mögött, mellyel egyházunk és hazánk javára népünk boldogitása iránt tartozunk. Mindannyiotoknak a legjobbat kivánva, szeretettel üdvözöl Zichy Aladár.

Zichy Nándor gróf távirata: A Néppárt elnökségének, Budapest. Szives üdvözleteket, mellyel az ujév alkalmából felkerestetek, szivből köszönöm. Boldogsággal tölt el az a tudat, hogy a keresztény politika zászlaja mellett hiven kitartva, hazánk jobb jövőjén fáradoztok. Lélekben mindig veletek vagyok, amikor a keresztény haza és nép boldogitásáért küzditek. Idb. Zichy Nándor.

A Kossuth párt üdvözlése.

A 48-as függetlenségi Kossuth-párt tagjai vasárnap délelőtt testületileg tisztelegtek a párt vezérénél, *Kossuth* Ferencnél, hogy őt az uj év alkalmából üdvözöljék. A párt tagjainak jókivánatait *Hammersberg* László országgyülési képviselő tolmácsolta.

Lelkes éljenzés és taps kisérte a beszédet, melyre *Kossuth* Ferenc válaszolva, a következőket mondta a politikai helyzetről:

— Mint ellenzékre, mint függetlenségi pártra nagy feladatok várnak: felébreszteni ujra a nemzetet, beleliehelni ujra az önbizalmat s a nép bizalmát képviselőiben; fölmelegiteni elveink mélységével az elfásult szivket, fentartani és hirdetni elveinket, melyek azt az ideált képezik, amely felé a nemzetnek haladnia kell, ha meg akar élni az idegen népfajok áradatának közepette; elveink terén tisztáznunk kell a közfelfogást, melyet mesterségesen zavartak össze kitartó aknamunkával ellenfeleink; a képviselőházban helyt kell állanunk azokban a nagy kérdésekben, melyek a Ház elé fognak kerülni. (Halljuk!)

Itt lesz a *bankkérdés*, mely a gazdasági önállóság egyik sarkalatos kérdése, melyben erős akciót kell kifejtenünk. Itt lesznek a *katonai* kérdések, amelyek terén az ország teljesitőképességét meghaladó terhek helyeztetnek kilátásba anélkül, hogy a nagy teherszaporodás elviselését megkönnyebbitené az a tudat, hogy ezzel nemzeti életünk és nemzeti fennmaradásunk egyik főkellékét, hadseregünknek nemzetiebbé tételét érhetjük el és válthatjuk meg.

Itt lesz a *közigazgatás reformjának kérdése*, mely előre veti árnyékát és a központi hatalom mindenhatóságát, az alkotmányos nemzeti önvédelem lehetetlenné tételét célozza, olyan veszélyre utalva, mely a központi hatalom mindenhatóságának veszélyéhez mérten az ország lekötött és védtelen helyzetében csak másodrendünek tekinthető.

Itt lesz a *választó jog reformja*, melyet mint koalíciónak kellett volna eszközölnünk a nemzettel együtt a nemzetért s amelyet a kötelező általános elemi oktatási törvényre alapitott általánossággal — ugy mint éppen most tervezik Olaszországban — a plurálitás elejtéséből eredő egyenlőséggel kell megalkotnunk, egyben a szavazatok tisztaságának és szabadságának kellő biztositásával, de mind ezt feltétlenül ugy, hogy a magyar nemzet államalkotó jogai semmiképpen se csorbittassanak. Mint látjátok, gondosan kerülöm e kérdésnél azon jelszavak használatát, melyeket hazánk és nemzetünk belföldi és külföldi ellenségei kisajátitottak, midőn nem a demokratikus haladást, hanem a magyar nemzet letörését célozzák.

Itt lesz a *közgazdasági önállóságért* megvivandá harc, mely már négy év mulva aktuálissá fog válni és amelynek fontossága igen nagy, mert gazdasági önállóság nélkül az ország sem birhatja el a kulturállamok haladó állapotával járó, folyton növekvő terheket.

Szerencsétlenség, hogy egy nagy és egységes kormánypárttal szemben darabokra oszló ellenzék áll és még azok is, kiknek politikai hitvallása a független Magyarország, három táborban vannak és igy nehéz az összpontositott védelem és támadás.

A Justh-pártban.

Justh Gyula az ujévet birtokán töltötte és igy a hivatalos üdvözlés ezuttal elmaradt. A párttagok külön-külön keresték fel üdvözletükkel a vezért.

Batthyány Tivadar grófot, a párt alelnökét, szinten tömegesen üdvözölték a párt tagjai. A grófot a hetedik kerületi függetlenségi párt nagyszámu küldöttsége is felkereste.

Batthyány Tivadar gróf válaszában visszapillantást vetett az elmult év eseményeire, amelyek a függetlenségi és negyvennyolcas pártot kisebbségbe szoritották, aztán kijelentette, hogy a párt számára csak egy feladat maradt: rendithetetlen kitartás elvei mellett.

A küldöttség Batthyány Tivadart megéljenezte.

A trónörökös nyilatkozata a képviselőházban A képviselőház szünete véget ért. Mint értesülünk, a szerdai ülésen a napirend előtt *Ugron* Gábor szándékozik fölszólalni, hogy szóvá tegye Ferenc Ferdinánd trónörökösnek a Khuen-Héderváry miniszterelnök legutóbbi audienciáján a magyar nemzet tekintélye és presztizséről állitólag tett nyilatkozatát. Ugron Gábor kérdést fog intézni a miniszterelnökhöz a »Pester Lloyd« pénteki esti lapjában erre vonatkozólag megjelent közlemény hiteles volta felől.

—

A pénzügyi bizottság ülése. Az országgyülés pénzügyi bizottsága január 3-án d. u. 6 órakor ülést tart. Tárgy: A kereskedelmi tárca 1911. évi költségvetése.

—

Uj aranysarkantyus vitéz. A pápa Őszentsége — mint jelentik Londonból — a norfolki herceget az aranysarkantyus renddel tüntette ki. A kitüntetéssel megjutalmazott herceg az angol katholikusság vezére és 30 év alatt mintegy 10 millió koronát juttatott a pápa Őszentségének Péter-fillérek cimén.

---

kőmives s kicsinylően mosolygott. — De ha ezt is megtizszereznék?

A falu jegyzője ismerte embereit, de kiváltkép Lovász Ambrust. Hirtelen megragadta a kezét és igy szólt:

— Ez legyen az utolsó szava! . . . Majd megmondom Müller urnak.

Lovász elbaktatott, de nem volt meg a rendes lelki nyugalma. Tartott tőle, hogy tulságosan kapzsi volt. Azonban néhány nyugtalanul eltöltött nap után ujra hivatta a jegyző s ott az irodában annak rendje módja szerint megcsinálták a szerződést. Lovász uram negyven darab ezres bankóval távozott.

Megesett egyszer, hogy Lovász és a milliomos Müller találkoztak künn a vasutnál. A kőmives ekkorra már uri tempót sajátitott el: gőzösön vitette magát a városba, ahol téglát vásárolt. Az uj földesur, az pedig pesti vendégeket várt.

Lovász Ambrus kénytelenül feszengett Müller ur közelében.

— Alighanem haragszik rám, gondolta magában, miközben alázatosan odaköszönt. Bizonyosan sokalja a föld árát.

Müller pedig dehogy is haragudott, mert a mint emberünket megismerte, mosolygósan, előrenyujtott kézzel jött feléje.

— Kedves Lovász ur, még idáig nem volt módomban, hogy megköszönjem . . .

A kőmives nagyot bámult.

— Mit köszönne meg a nagyságos ur?

— Ejnye no! hát azt a nagylelküséget! A fejedelmi ajándékot. Higyje meg, az ön földje legalább százezer koronát ér meg nekem . . . Mint egy fillért!

— Százezer koronát! . . .

S akár egy támasztatlan lisztes zsák, elterült a földön.

Hamarosan beszállitották az állomás épületbe. Müller ur az automobiljából angol sót hozott elő, hogy megdörzsölje vele, mint az elájult szép hölgyeket szokás. Mások friss vizzel locsolgatták, egyéb módon is élesztgették, de hasztalan!

Lovász Ambrust megölte az a kegyetlen szó, hogy nagyobbat is markolhatott volna.

Csak még rövid ideig!

Rendkivül leszállitott árak: Üzlet áthelyezés miatt (Szalárdi-utca 9 re) a még raktáron levő **mellfüzők és füzővédők** beszerzési áron alól lesznek kiárusitva.

Próba küldemények bárhova! Arjegyzék ingyen és bérmentve!

Rosenzweig Rózánál RÁKÓCZI-UT 3. szám.

Szilveszter éjjel a börtönben — ártatlanul.

Az évforduló alkalmával olyan felháboritó dolog történt Nagyvárad városánál amilyennek nem lenne szabad előfordulnia.

Egy becsületben megőszült, régen a város szolgálatában álló embert, mert feljebbvalójának megbizását pontosan teljesitette, meggyanusitanak, megkoboznak, aztán lecsuknak másnapig az összefogdosott gonosztevők közzé, hogy a Szilveszter éjszakáját ilyen diszes társaságban élvezze át, mig megrémült családja kétségbeesve várja otthon.

Tévedés volt a kiinduló mozzanata ennek a nagyon is brutális esetnek, amely nagyon is szomoru világot vet arra, hogy ilyen, nagyobb talentumot nem is igénylő dolgokban is milyen felületesen, könnyelmüen jár el a rendőrség.

Az eset különben magában hordja az itéletet s ahhoz nem igen kell kommentár.

Történt pedig a dolog a következőképpen:

Dr. *Dőri* Ferenc városi alügyész még karácsony táján átadta fizetési könyvét és január havi nyugtáját *Patócs* János hivatalszolgának, aki a városi árvaszéknél van már régen alkalmazva. Altalában a városházán a tisztviselők a szolgák utján szokták fizetésüket felvenni.

Az alügyész ur nagyon szórakozott lehetett s igy megfeledkezett arról, hogy már átadta a nyugtát is a szolgának s igy az év utolsó napján reggel egy uj nyugtát állitott ki s azt elküdte az inasával a városi pénztárba, hogy vegye fel a pénzt. Ez meg is történt s az alügyész zsebretéve fizetését, pakoltatott, hogy a délutáni vonattal elutazzék.

A délelőtt folyamán *Patócs* János szolga, nem tudván, hogy dr Dőri István inasa már átvette a pénzt, megjelent a pénztárnál s átvette a nyugtára járó összeget. A pénztárnál senki sem vette észre, hogy már egyszer ki lett adva az ügyész fizetése, ami a legnagyobb felületességet mutatja.

Patócs János szolga a pénz felvétele után azonnal elvitte azt az alügyész lakására, de mivel azt nem találta otthon,, az alügyész édes atyjának dr *Dőri* Ferenc fogorvosnak adta át azt s mint aki a legjobban végezte dolgát, eltávozott.

Délben vette észre az alügyész a tévedést, mikor atyja átadta a Patócs által hazavitt pénzt. Azonnal küldte is az összeget vissza a városi pénztárba, de az inas nem tudta a pénzt átadni, mivel a pénztár zárva volt.

A számadásnál azután a pénztárban észrevették a kétszeres kifizetést.

Lett nagy ribillió.

Csakhamar előkeritették Patócs Jánost s megjelet a rendőrség detektiv-kara.

A szegény öreg szolgát teljesen levetkőztették, hogy kikutassák, hová tette a pénzt, amelyet hamis nyugtával felvett. Még az árvaszék hivatalában is kutatást tartottak, hogy az elrejtett pénzt megtaláljak.

A pénztárból ki lett adva a jelszó:

— Le kell csukni.

Patócs János szegény hiába ismételte halálra ijjedten, hogy ő neki az alügyész adta át a nyugtát s ő át is adta a felvett pénzt az alügyész atyjának, nem ért semmit.

A rendőrség a jó fogás feletti örömében még annyira sem ért rá, hogy legalább telefonon megkérdezze dr Dőrit, amikor is mindjárt kitünt volna a tévedés.

E helyett azonban *Patócs* Jánost lezárták, hadd törjék meg s majd bevallja akkor bünét.

Igy aztán szegény Patócs János a rendőrségi cellában pillantotta meg az uj év első napsugarát.

A tisztviselők gálába öltözve már gyülekeztek a városházán az ujévi tisztelgésre, mikor Dőri visszaküldte a tévesen felvett összeget a városi pénztárba, amikor kiderült *Patócs* János ártatlansága s szabadon bocsátották.

S vajjon ki ád ennek a meggyanusitott s ártatlanul lecsukott szegény embernek elégtételt? A városházán senki.

Ezzel a nagyszerü »fogással« zárta le a rendőrség az 1910. évet.

Megverték a huszárokat.

Véres harc egy vendéglőben.

Az utóbbi időben a huszárok többször adtak okot a megróvásra, egyik vagy másik vendéglőben parázs verekedést rendezve. Ujév is igy kezdődött, de a huszárokra rosszul. Ugyanis a Bihar-sörcsarnokban kezdtek garázdálkodni a huszárok,de ez egyszer pórul jártak, mert a megtámadott civilek oly alaposan helybenhagyták őket, hogy *tizenegy közlegényt a katonai kórházban vették ápolás alá*, tizenhármat pedig a Vilmos-huszárlaktanya gyengélkedő szobájában kezelnek az orvosok. A verekedés lefolyásáról tudósitásunk a következő:

Tegnap este 9 óra után huszonnégy Vilmos huszár állitott be a Bihar-sörcsarnokba s a pincérekkel sört hozattak maguknak. Egy fél óráig a legnagyobb csendben mulatoztak a vitézek és semmivel sem árulták el, hogy tulajdonképen azért jöttek a vendéglőbe, hogy a civilvendégeket megverjék. A verekedést mintegy jeladásra kezdték a huszárok. Az egyik huszár e szavakkal: »Fiuk, ha én kardot huzok, ti is rántsatok kardot,« biztatta a társait, akik csakugyan pár másodperc mulva mindnyájan kardot rántottak s reá rohantak a civilekre.

A megtámadott polgárok azonban nem igen ijedtek meg a maguk árnyékától, mert védelmi állást foglaltak el, hogy sikeresen visszaverjék a huszárlegények attakját. A polgárok borosüvegeket, söröskancsókat és székeket ragadtak s pár pillanat mulva az egész korcsmaberendezés a huszárok fejéhez repült. Mikor már alaposan fejbe verték a civilek a katonákat, birokra mentek velük s *tizenöt huszártól elvették a kardot.* A polgárok most már karddal rohantak a huszárokra és rövid idő alatt ki is verték őket a vendéglőből. A vendéglő előtt tizenegy huszár összeesett, akiket aztán kocsikon a katonai csapatkórházba szállitottak.

A vendéglős a verekedésről a rendőrséget és a katonai készültséget telefonon értesitette, de ugy az őrjárat, mint a rendőrök már csak a verekedés után érkeztek a helyszinre.

A polgárok az őrjáratnak tiz, a rendőröknek pedig öt huszárkardot adtak át. A rendőrök a sörcsarnokban 2 kardhüvelyt, egy huszármentét és 4 sapkát szedtek össze, amiket az elmenekült huszárok hagytak a verekedés helyszinén. Később fél 12 órakor, a rendőrök a sörcsarnok pincéjében Tóth István huszárra találtak, aki a verekedés után itt huzódott meg. Mivel csak könnyebb sérülései voltak, a rendőrök a huszárlaktanyába kisérték.

A rendőrségen a vendéglős feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, mert a verekedésben 70 drb. sörösüveget, 40 drb. borospoharat, 20 drb. borosüveget, 15 széket és két villanycsillárt, összesen 300 korona értékben összetörtek.

A rendőrfőkapitány ez esetből kifolyólag átiratot intézett a katonai állomásparancsnoksághoz, kérvén a huszárok szigoru megbüntetését, egyidejüleg a verekedésben részt vett polgári egyének kideritése s az eljárás megindítása céljából, a nyomozást folyamatba tétette.

Leszakadt menyezet.

Épitési baleset a Kossuth-utcán.

Nap, mint nap olvashatni az ujságokban épitési katasztrófákat. Valósággal megszokott, közönyös dolog lett ez már az emberek előtt, pedig alapjában véve igen komoly veszedelmeket rejt ez a jelenség magában. Mi lesz a most rohamosan épitett palotákkal 30—40 esztendő mulva, ha már az épités alatt is összeomlanak? Tegnap is történt Nagyváradon egy ilyen épitési katasztrófa, mely szerencsére nem sulyosabb kimenetelü, az egész csak egy kisebbszerü menyezetbomlás, de mégis eszünkbe juttatja a fenti aggodalmakat.

A baleset a Kossuth-utcán történt, az ág. evangélikus egyház házában, az oly tragikus multu Breider-házzal szemben, ahol most átalakitási munkálatokat végeznek. Az ottlevő Mandel-féle bőr- és cipőfelsőrész-üzletben egy közfalat távolitottak el és addig oszlopokat helyeztek a menyezet alá, nehogy beomoljon. Mikor aztán az uj vasgerendákkal a menyezetet meg rősitették, kivették az alátámasztékul szolgáló oszlopokat, de ekkor nem várt dolog történt. Dacára a vasgerendáknak, a menyezet leszakadt és az ott dolgozó munkásokat megsebesitette.

A munkát *Bagi* Sándor kőmüves-mester végezte. Ott dolgoztak a munkán: *Boross* Sándor és *Kovács* József kőmüves-segéd, valamint *Szabó* Károly és *Sipos* István napszámosok. Komolyabb bajuk nem történt. Csak kisebb sérüléseket szenvedtek, melyek 8 napon belül gyógyulnak.

A baleset hirére azonnal megjelentek a mentők, *Grácser* Lajossal az élén. A sebesülteket beszállitották mindjárt a biharmegyei közkórházba, ahol bekötözték sebeiket.

A rendőrség *Mandel* Géza üzlethelyiségét lezáratta és intézkedett, hogy a helyreállitás megfelelő szakértő által történjék. Egyben *Bagi* Lajos kőmüves-mester ellen, aki ellen gondatlanság gyanuja irányul, az eljárást folyamatba tette.

Előfizetési felhivás.

Tizenhetedik évfolyamát kezdi meg a

»Tiszántul.«

Tizenhat évvel mögöttünk, a multból meritett erővel, a jövőbe vetett reménnyel folytatjuk az eddig nem sikertelenül vivott harcot.

Tizenhat év előtt meglehősen közömbös keresztény közönség előtt bontottunk zászlót. Abban az időben a liberalizmus jelszava tartotta lenyügözve a keresztény közvéleményt s bizony majdnem a pusztába kiáltott az, aki a keresztény Magyarország megmentésére akarta sorakoztatni a közönséget.

Ma már látjuk a veszélyt; nem a szomszéd ég már, hanem a magunk házán szaladnak végig a lángnyelvek. Látja a közönség a tüzveszélyt — de csak egy kis része siet oltani.

A veszéllyel szemben egy segitség van: a keresztény összetartás. S ennek az összetartásnak nincs hathatósabb eszköze a katholikus sajtónál.

Tizenhetedik évünkbe lépve, megelégedéssel konstatálhatjuk, hogy az alvók felserkentésében, a közömbös lelkek fölrázásában nekünk is meg volt a magunk része. Most a közönségen a sor, hogy az ellenséggel szemben sorakozzék.

A keresztény Magyarország érdekében

bontottuk ki zászlónkat, ennek érdekében kérjük olvasóinkat, támogassanak bennünket tovább[illegible]zdelmünkben és szerezzenek minél [illegible].vet lapunknak, melynek nincs más [illegible]lja, mint a keresztény magyarság.

Valaha azt mondták: imádkozzatok és dolgozzatok! *Kaas* Ivor utolsó vezércikkében ezt kiáltotta Magyarország keresztény közönségének: imádkozzatok, dolgozzatok és sorakozzatok!

A »Tiszántul« előfizetési ára a következő:

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . . . **16** kor
Negyedévre . . . . . **4** ».

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . . . **20** kor.
Negyedévre . . . . . **5** »

Vidékre postán szállitva:

Egész évre . . . . . **24** kor.
Negyed évre . . . . . **6** »

A „TISZÁNTUL"
szerkesztősége és kiadóhivatala.

UJDONSÁGOK.

* **A herczegprimás üdvözlése.** Vaszary Kolos herczegprimást az évforduló alkalmával igen sokan keresték fel jókivánságaikkal. Részint szóban, részint irásban üdvözölték az összes hivatalos testületek és József főherceggel az élükön társadalmunk kiválóságai. Délben diszebéd volt a hercegprimási palotában.

* **Vetitő estély.** A katholikus kör helyiségében ma délután 5 órakor ismét vetitő-est lesz. Be lesz mutatva ezuttal vetitett képekben a csodás szépségü keleti metropolis, *Konstantinápoly* és vidéke. Előadó dr *Pataky* Arnold theologiai tanár.

* **Uj évi tisztelgések.** Nagyvárad város tisztikara uj év első napján tisztelgett *Hlatky* Endre főispán előtt, a városháza bizottsági termében. A tisztikar nevében *Rimler* Károly polgármester üdvözölte a főispánt. Rámutatott az elmult év alkotásaira s a főispán jóakaratát kérte a jövőre is a főispántól. *Hlatky* Endre igen lekötelező szivélyességgel fogadta az üdvözlést. Elismerését fejezte ki a tisztikar buzgó müködése iránt. Az utóbbi 9 hónap alatt többet tapasztalt a város ügyei körül, mint azelőtt 30 éven át. Kérte a polgármestert, hogy ez évben a szervezeti szabályrendeletet készitsék el. Látja, hogy igen fontos teendőket napidijasok látnak el. Ezeknek az előmenetelére az irnoki állásokat szaporitsák. A nagyobb állások is csekély számmal vannak s igy a fiatal tisztviselőknek nincs meg a kellő előmenetel, amin szintén segiteni kell, mert csak igy jönnek a kiválóbb elemek a város szolgálatába. Az üdvözlésért melegen mondott köszönetet. — *Lukács* Ödön tanácsnoknál, mint tüzoltó főparancsnoknál az önkéntes tüzoltók tisztelegtek.

*

A Katholikus Kör *Dus* László vezetése alatt az ujév alkalmából tisztelgett *Fetser* Antal felszentelt püspök, káptalani helynöknél és dr *Karácsonyi* János prépost-kanonok egyházi elnöknél.

* **A szabadkőmüvesek a kultuszminiszter ellen.** A szabadkőmüves páholyok az utóbbi években a tanitókra vetették ki a hálót. Abból indulnak ki, hogy ha a tanitók között hiveket tudnak szerezni, ezáltal sikerül a zsenge gyermekek közt elhinteni romboló eszméiket. A tanitók között akadt is már, aki a páholyok tanaiban leli az üdvösségét. A szabadkőmüves tanitók megalakitották a »Magyarországi tanitók szabad-egyesületét«, amelynek alapszabályait *Székely* Ferenc, volt közoktatási miniszter sietett jóváhagyni. A mostani vallásügyi miniszter azonban az egyesület alapszabályainak jóváhagyását visszavonta s az egyesületet feloszlatta. Ez ellen a szabadkőmüvesek lapjaikban háborut inditottak gróf *Zichy* kultuszminiszter ellen, most pedig a *nagyváradi László király páholy* lépett ki a sorompóra. Dr. *Berkovits* Ferenc tb. [illegible]. nagymester vezetése alatt dr *Agoston* Péter, dr. Váradi Ödön, dr. Bárdos Imre, Grósz Sándor, dr. Adorján Armin, dr. Grósz Menyhért, dr. Rozvány Jenő, dr. Popper Akos, Schütz Albert és dr. Munk Béla páholytestvérek, mint törvényhatóság tagjai inditványt nyujtottak be Nagyvárad város törvényhatóságához, amelyben a gyülekezési szabadság elleni merényletnek mondják a kultuszminiszternek az egyesület betiltására vonatkozó rendeletét s az alapszabályok hatályon kivül helyezését s inditványozzák, hogy a rendelet visszavonását és megsemmisitését feliratban kérje a képviselőháztól a város, s ezen határozatot pártolás végett küldjék meg az összes törvényhatóságokhoz. Nagyvárad város törvényhatóságában bizonyára lesz aunyi józanság, hogy méltóképpen bánik el az inditványnyal s napirendre tér fölötte.

* **Uj szaktudósitó.** A földmivelési miniszter *Leitgeb* Imre kir. tanácsost, biharmegyei birtokost Románia területére kiterjedő müködési körrel, szaktudósitóvá Bukarestbe küldötte ki.

* **A villamosmü uj szabályrendelete.** Nagyvárad város villamos müvének felügyelőbizottsága tegnap délután folytatólagos ülést tartott. A bizottság megállapodott abban, hogy a vállalat vezetésére a kereskedelmi részvénytársaságok mintájára igazgatóságot szervez. Az igazgatósának sem a polgármester, sem a városi főmérnök nem lesz tagja, de a főmérnököt, egyes esetekben, mikor a várost is érintő müszaki kérdések kerülnek [illegible]ire, meghivják az igazgatóság üléseire. A villamos szabályrendeletének tárgyalását ez alapon folytatták. Ma szerdán, január 3-án délután 4 órakor a bizottság folytatólagos ülést tart.

* **Beszámolás a karácsonyi hangversenyről.** Az országos gyermek szanatorium javára Karácsony másod napján tartott hangverseny jövedelméről A bevétel 875 korona, a kiadás 205 korona s igy a jövedelem 607 korona. A rendezőség köszönetet mond özv. Des Echerolles-Kruspár Sándornénak a felülfizetésért, a Sas tulajdonosainak a terem átengedéséért, a szintársulat közremüködő tagjainak, a katonai zenekar parancsnokságának a zenekar ingyen átengedéséért.

* A **hivatalos lapból.** A B. K. tegnapi száma hozza a honvédség tartalékában 1911. január 1-el történt kinevezéseket. Minket érdeklőleg hadnagyokká lettek kinevezve a gyalogságnál: Flutur József, Pálfy András, Hadházy Kálmán, Scherer Géza és Nagy Andor. Hadapródokká Diós Lajos és Ertsey Ernő.

* **Egy szerény igényü,** róm. kath. okleveles óvónő kisebb gyermekek mellé helyben vagy vidéken, nevelőnői állást keres. Előkészit polgári leányiskola bármely osztályára. Irodába is elmenne. Cim a kiadóban.

* **A katona beszállásolás megváltása.** A katonai beszállásolásról és katonatartás megváltásáról alkotott városi szabályrendelet alapján az egyes házakat illető térőhely kimutatások elkészittetvén, illetőleg kiigazittatván, azok a mai naptól számitandó 8 napon át a katonai ügyosztály 31. sz. hivatali helyiségében oly felhivással tétetnek ki közszemlére, hogy az ezen kimutatásban megállapitott katonatartási kötelezettség ellen 8 napon belül a katonai ügyosztályhoz felszólamlás adható be. Ezen alkalomból különösen felhivom az érdekelt háztulajdonosok figyelmét azon körülményre, hogy a katonatartási kötelezettség a kivetett katonák mindenike után évenként február hava 15-ik napjáig a városi pénztárba befizetendő 5 korona illetékkel megváltható s az esetben az illető ház a katonatartási kötelezettség alól — rendkivüli körülményeket kivéve — a befizetés évére felmentetik. Február 15-től történő megváltás esetén a kivetett katonák után egyenként nyolc korona illeték fizetendő. Minthogy a megváltási illetékek beszállási alap cimén összesittetnek és a gyakorlatokra bevonuló vagy átvonuló katonaság elhelyezésére szolgáló barakképületek emelésére fordittatnak: kettős célt ér el a lakosság azzal, ha a katonatartást megváltja, mert egyrészről a fizetés évében háza a beszállásolás alól mentesitve lesz, másrészről a befizetett összeggel a katonai beszállásolás terheitől való végleges megszabaduláshoz nyujt segédkezet. Felhivom ennélfogva az összes háztulajdonosokat, hogy ingatlanaikat terhelő katonatartási kötelezettség iránt érdeklődni, a kivetési lajstromokat megtekinteni s a tartási kötelezettség megváltása tekintetében idejekorán intézkedni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1911. január hó 1-én. *Rimler* Károly, polgármester.

* **Egy elhagyatott utca.** Szégyenére válik a városnak az az állapot, amely a váradvelencei Templom-térrel szemben levő u. n. Szmetka-utcán diszeleg. Vizvezeték, csatornázás, kövezet, járda, villamos világitás ismeretlen ezen az utcán. A főszámvevő szerint csatornázásra nincs fedezet, de a vizvezeték és a kövezet és járda elkészülhet az 1911. évben Ha lesz pénz, csatornáznak s ujból köveznek, dupla költséggel.

* **Elveszett váltó.** *Pető* Sándor fogházőr tegnap délelőtt, a belvárosi takarékpénztárban elvesztette pénztárcáját, amelyben egy 100 koronáról kiállitott s Pető Imre és Molnár Zsófia által aláirt, keltezés nélküli váltó volt. Pető Sándor ezuton kéri a megtalálót, hogy az elveszett váltót hozzá eljuttassa, vagy a rendőrségnek átadja.

Tombola-tárgyak.

Játék-szerek. :-: Hegedü és hegedü-hurok. :-: Utazó kofferek és táskák.

Téli áruk. Alsó ing és nadrág, bőr és kötött kezyük. :-: Valódi solingeni acél áruk, ridikülök, gramofonok

legolcsóbban.

Gál Ferencnél Nagyvárad,
Rákóczi ut. — Bazar-épület

x **Villamos csillárt** ne vásároljon, berendezést ne készitsen, mig **Stern**-nel a Bémer-téren nem beszél, felvilágositok bárkit, ha nem is vásárol nálam. Terveket dijmentesen készitek Raktáron tartok villamos és gáz főzőket, vasalókat, Wolfram és izzó lámpákat gyári áron házhoz szállitok. Bémer-tér 3. Telefon 556

Különlegességek
rövidárukban.

Keztyük, fátyolok, harisnyák, shawlok és gombok kiárusitás miatt nagyon olcsón lesznek elárusitva

TÁTRAY GUSZTÁV
Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

* **Magánvizsgára** sikerrel előkészit egy nagy gyakorlattal biró nyugalmazott főgimnáziumi tanár. Már eddig is több tanitványt vizsgáztatott le kitünő sikerrel. Megkeresések Bethlen-utca 1 szám alatti lakására intézendők.

Értesitès.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk

ÓVÁRY TESTVÉREK
cég alatt.

Kiváló jóságu modern és izléses kályháinkkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtjuk továbbra is mélyen tiszlelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbra is fentartani. A legdivatosabb és legegyszerűbb

cserépkályhàk

állandóan raktáron vannak.

Javitási munkák a legrövidebb idö alatt eszközöltetnek.
Nagybecsü megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel

Óváry Testvérek kályhás iparosok
(Óváry Lajos utódai).
Csengeri-utca 27. szám.

x **Női ruhák vásárlásánál** felh vjuk olvasóink figyelmét az izléses áruiról elismert Hevesi áruházának megtekintésére. Nagyvárad Zöldfa utca.

Miért nem fáj a foga?!

Mert mindennap

Gyulantin

fog essenciával mosom.

Ez megóvja a barnulástól, lazulástól és romlástól, még a fogkövet is feloldja. Minden más fogvizet felülmul kellemes izével és a fogra amellett teljesen ártalmatlan. **A fogfájást egy perc alatt megszünteti.**

Ára üvegenkint 1.50 és 3 kor.

Kapható:

Sikli Józsefnél,

Nagyvárad, Körözs-utca 6.

És minden jobb füszer és fodrász üzletben. — Megrendelésnél már két üvegtől nbémertve szállitom

Ne vásároljon

addig mellfüzőt, haskötőt, egyenesen tartót, és Késmárkházi nadrágot, mig

Rosenfeld R.

Sas-passageban levő

miderraktárát

meg nem tekintette.

Karácsonyi ajándékul

a legmodernebb ékszer-tárgyak, arany- és ezüst órák nagy választékban a legolcsóbb árban szerezhetők be

JENNY JENÖ
órás és ékszerésznél.
Szt. János-utca 39. sz.

SZINHÁZ.

Heti müsor:

Kedd: Erdészleány.

Szerda délután: Bihari Akos klasszikus ifjusági előadása. (Mérsékelt helyárak.) Este: Cigányszerelem.

Csütörtök: Luxemburg grófja.

Péntek délután: Obsitos. Este: Cigányszerelem.

Szombat: Tatárjárás.

Vasárnap délután: Balkáni hercegnő. E : Testőr. (Ujdonság.)

Tatárjárás. Vasárnap este uj szereposztásban került szinre a Tatárjárás, zsufolt ház előtt. Wallerstein szerepét *Kabos* Gyula játszotta. Igyekezett eredeti lenni, voltak jó ötletei, sikerült tréfái — de Hajnal Gyurkát utól nem érte. Azt a pompás komikumot, amelyet ebben a szerepben Hajnai ragyogtatott, Kabos nem tudta pótolni. Szeretnők ugyan ebben a szerepben Leőveyt is látni; érdemes és érdekes volna ez a próbálkozás. Mogyoróssy önkéntes szerepét *Bihari* Böske játszotta s ahol nem győzte hanggal, ott némileg győzte temperamentummal. Elődeit ő sem érte utól. Egyedül *Tisza* Karola Treszkája emelkedett ki az uj szereplők közül sikkes alakitásával. *Hunyady* ál zsidó intéző kikeresztelkedett s falusi bácsivá lett. *Pintér* parasztja sem volt az, ami Szarvasié. Eléggé sikerült *Turányi* Imrének kapitánya. Ellenben igaz gyönyörüségünk tellett a régi szereplők: Károlyi Leona, Kassay és Sik pompás alakitásaiban.

Cigányszerelem. Idegenek jönnek Nagyváradra és akik csak megfordulnak közülök egy-egy itteni Cigányszerelem előadáson, elragadtatással nyilatkoznak a páratlanul tetszetős kiállitáson és elsőrangu játékon. Gyönyörüség maga a darab is bihetetlen gazdaságu zenei szépségeivel, de igazi nagy szórakozást jelent, ha a darab kincseivel egyértékü és egy szinvonalu a bemutató erők munkája. A Cigányszerelem nagyváradi kiállitása és kiosztása pedig minden igényt magasan kielégit. Ezen a héten szerdán és pénteken este ujból szinrekerül az évad legnagyobb sikerü operettje, a Cigányszerelem.

Bihari Ákos diák előadása. Bihari Ákos, a Vigszinház kiválóan neves müvésze, szerda délután ifjusági előadást rendez a szinházban. Számai előre is rendkivüli müvészi élvezetet igérnek. Nagy drámai képességei mellett a müsor minden klasszikus remeke érvényre jut. A Velencei Kalmár nagy jelenetét, Kiss József Jehováját, Cyrano legszebb részletét, Arany, Petőfi, Vörösmarty leghiresebb alkotásait, a Faust egyik mélységes drámai aktusát stb., körülbelül két és fél óráig tartó müsort ad elő. Szóval igazi irodalmi és müvészeti szenzáció lesz ez a sokat igérő délután.

Erdészleány. Ma este Jarnó melódikus, kedves zenéjü operettje elevenül fel. Az »Erdészleány« finom és bájos története, a magyar motivumokkal ritka szerencsésen párositott meleg és kedélyes bécsi muzika, az uj szereposztás, hihetőleg felkeltik a közönség érdeklődését, hiszen ez a vissza-visszatérő népszerü operettmuzsika már sok élvezetes órát szerzett a szinházi nézőtérnek.

A **Testőr**. Vasárnap este alighanem a szezon legszenzációsabb szinmü-premierjében lesz részük azoknak a szerencsés halandóknak, akik idején jegyhez utnak. Molnár Ferenc sziporkázó szellemességü, élő költészettel és hatalmas lélekábrázolással irt uj darabjára, a Testőrre készül ma már az egész drámai személyzet és olyan hirek szivárognak ki, hogy a kiállitás széditő pompát ölel föl. Maga az egyetlen testőr-ruha 640 koronába került, Budapest legelső szabásza, a Tiller-cég remekbe varrta. A többi kosztümök vetekednek ezzel a csoda-köntössel. A darab meséje ftappiroz: egy színész ki akarja próbálni a felesége hüségét. Testőrhadnagynak maszkirozza ki magát és igy udvarol a saját szépséges feleségének, aki nem ismeri föl. Ebből a témából élettelje-sen, szinesen szövődik a darab. A testőrt Tóth Elek, a fiatal asszonyt E. Kovács Mariska játsza.

2—3 középiskolát végzett fiu

nyomdàsz tanulónak

felvétetik

Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

x **Uj műsor a Pannoniában.** Ma este ismét uj műsor váltotta fel a Pannónia-mozi változatos repertoárját. A Pathé-cég ezuttal is pompás képeket küldött, amelyek nagy tetszéssel találkoztak. Az uj műsor a következő: 1. Pathé ujság. 2. Modern szoknya. 3. Jergonoff hadnagy. 4. Libinai sivatag. 5. Kutya a pólyában. 6. Ismeretlen utas. 7. Egy végrehajtó szerencsétlensége.

IRODALOM.

Az **Örökimádás** című hitbuzgalmi folyóirat I. száma a következő tartalommal jelent meg: *Felix*: Itt a pálya, itt a tér! — Dr *Vuckics* Gyula: Betlehem csillagos éjszakája. — Az Oltáriszentségről. — Kanadai világkongresszus emlékei. — Pápák utazása. — Hittanórán a szentségimádás napja előtt. — *Klett* István S. J.: A nagy rendelet megfontolása. — *Lukácsy* István: Jézus szenvedésének története. — *Hodács* Ágost: A kenyér. — *Mészáros* Aladár: A papszentelés szertartásai. — Parasztbecsület. — Levelek az Oltáriszentségről. — Gyakori szentáldozás. Rovatvezető: *Reviczky* Aladár. Levél. — A vasárnapi munka. — Gyermekvilág. Rovatvezető: Dr *Szyllaba* Emil. »Boldog ujévet testvérkéim!« Az olasz fiucska levele. Az Oltáriszentség gyermek kezében. Limai szent Róza rózsás áldozása. — Röptében a nagyvilág körül. — Egyesületi élet. — Szerkesztői telefon.

E valóban életrevaló folyóirat a Központi Oltáregyesület (Budapest, IX. ker., Üllői ut 57.) kiadásában Dr *Makay* Lajos szerkesztő vezetése alatt jelenik meg s előfizetési ára 1 évre csak 3 korona.

NYILTTÉR.

BÚTOR
jó kivitelben, jutányosan
REISZ
butorgyárában
Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

TÁVIRATOK.

A király állapota.

Bécs, jan. 2.

(Saját tud.) Őfelsége állapota ma igen jó és a legcsekélyebb aggodalomra sem adhat okot. A családi diner tegnap este volt Schönbrunnban. Az uralkodó a legjobb kedvben társalgott az uralkodóház jelenlevő tagjaival s fogadta azok ujévi jókivánatait.

Budapest, jan. 2.

(Saját tud.) A király a karácsonyi ünnepek alatt hült meg, mikor Wallseeből visszatért Schönbrunnba. Kerzl dr. udvari orvos mindjárt figyelmeztette, hogy pár napig őrizze szobáját, de nem fogadta meg a tanácsot és nyitott kocsin hajtatott be naponkint Wienbe. A meghülés folytán a király még most is rekedt, de állapota azért a legkisebb aggodalomra sem ad okot. Egy pár napig azonban még szobájában marad.

Az osztrák kormányválság.

Bécs, jan. 2.

Ma kezdődik Prágában a cseh-német egyezkedő tárgyalás, amely a kormányválság miatt szakadt félbe. Báró Bienerth miniszterelnök bevárja a prágai tanácskozás eredményét, aztán haladéktalanul hozzálát az uj kabinet megalakitásához. Abban bizakodik, hogy ennek a hónapnak derekára együtt lesz az uj miniszterium, amely állandónak és véglegesnek készül, nem lesz tehát ideiglenes hivatalnokkormány. A legnagyobb változás abban fog állani, hogy Bilinszki megválik a pénzügyi tárcától és a nemzetiségi miniszteriumok is gazdát kapnak.

A nyomdászok sztrájkja.

Helsingfors, jan. 2.

(Saját tudósitónktól.) A nyomdatulajdonosok szövetségének összes nyomdáiban, a szedők ma este sztrájkba léptek. Az összes nagy ujságok azonban megjelentek, mert az intelligens osztályból való férfiak és nők szedőknek állottak be.

Igazságszolgáltatás.

Január havi esküdtek.

A nagyváradi kir. törvényszéken tegnap délelőtt 11 órakor sorsolták ki a január havi esküdteket, *Bary* József törvényszéki elnök elnöklete alatt. A kisorsoló bizottság tagjai voltak: dr *Csulyok* Béla és *Korn* Alajos törvényszéki birák, dr *Fábry* Albert jegyző, az ügyészség részéről dr *Thury* Endre kir. ügyész és az ügyvédi kamara részéről dr *Kiss* Döme ügyvéd.

A kisorsolt esküdtek névsora, a január 17-én kezdődő ülésszakra a következő:

Rendes esküdtek.

Dr Várady Miklós (Székelyhid), Gombay Barna (Nagyszalonta), Martos Gyula, Cseh József, Szentandrássy István, ifj. Böszörményi Géza, dr Olasz Béla, dr Moskovits Miklós, Strohmayer Pál, Papp János, ifj. Makra István (Nagybajom), Kovács Gábor (Nagyszalonta), Ruszka Kálmán, Mészáros Ferenc (Mezőkeresztes), Láposy Lajos, Lédig Árpád, Szongolt Endre (Margita), Számborovszky Rezső, Ravazdy Lajos, Szőke Gyula, Nagy Sándor, dr Sigmond Andor, dr Jakobovits Emánuel (Székelyhid), Pesty Béla, Somogyi Géza, Peiser Károly (Püspöki), dr Deák István, Székely Gyula (Székelyhid), Láncsy József, Németh István.

Helyettes esküdtek.

Vend Ferenc, Bumbera István, Baczonyi Sándor, Bujdosó Lajos, Mónus Sándor, ifj. Jelinek Ferenc, Demján János, Fekete Sándor, Fábián József, Máté István.

§ **Nyugalomba vonult birák.** A nagyváradi királyi törvényszéknek két kiválóan érdemes és nagytudásu birája vonult ujév napjával nyugalomba: *Millye* Gyula kir. táblai birói címmel és jelleggel felruházott törvényszéki biró és *Mihályházi* Kálmán törvényszéki biró. *Millye* Gyula a büntető tanácsnak, egy ideig az esküdtszéknek volt elnöke s éles judiciumával, erélyével, szigorával, de egyuttal humánus gondolkodásával mindenkor kitünően megállotta helyét. Nem volt az a ravasz fogások mögött bujkáló gonosztevő, aki az ő higgadtan föltett, de az ügynek mindig elevenére tapintó kérdéseire hamarosan zavarba ne jött és ne vallott volna. A bünügyi tárgyalásokat erélyel, az ügy alapos ismeretével vezette s az a tényállás, amit az ő itélőtanácsa megállapitott, többnyire minden fórumon át megállott.

Mihályházi Kálmán a polgári rendes pereknek volt kipróbált tudásu és jeles itélőképességü referense. Különösen az urbéri ügyekben volt régi gyakorlaton alapuló olyan szaktudása, aminő ma ezen a téren ritkaság. Az urbéri viszonyok megszüntek, de ma is számos pernek vannak urbéri vonatkozásai. Ebben a valóságos urbéri utvesztőben Mihályházy Kálmán mindenkor föltétlen biztonsággal tudott eligazodni. Szorgalom, biztos itélőképessége a törvényszék egyik legértékesebb birájává tették.

Mindkét kiváló biró távozása érzékeny vesztesége a nagyváradi törvényszéknek. Hogy helyükre kik fognak jönni, azt egyelőre tudni nem lehet. Mindössze az tény, hogy az igazságügyminiszter is megelégelte azt az óriási munkatorlódást, melyet az ügyek váratlanul nagy arányu megszaporodása a nagyváradi törvényszéknél okozott s némely ügyszakban a hátralékok óriási fölgyülemlését eredményezte. Belátta a miniszter, hogy a mai birói létszám mellett a hátralékok földolgozásáról szó sem lehet, sőt az ügymenet teljes megakadása várható. Erre való tekintettel a törvényszék birói-nak számát föl fogják emelni 23-ról 24-re. A szaporitás nem sok, de mégis valami s ha a megüresedett s az ujonnan szervezendő, összesen három állásra megfelelő erőket neveznek ki, az üdvös hatás el nem maradhat.

§ **A törvényszék fegyelmi bírósága.** A nagyváradi kir. törvényszék fegyelmi bírósága tegnap délelőtt 9 órakor alakult meg az 1911. év folyamára. Sorsolás utján rendes tagok lettek: *Kállay* Salamon és *Bisztercsky* Elemér; póttagok dr *Kiss* András és *Kenéz* Sándor.

KÖZGAZDASÁG.

Hitelszövetkezetek A X. Katholikus Nagygyülás határozatának végrehajtásaként az Országos Katholikus Szövetség a keresztény hitelszövetkezetek alakitására és középp nti szervezésére vonatkozólag a mult héten felhivást bocsátott ki. Ezzel ismét egy lépéssel haladt előre a szövetkezeti mozgalom, mit a Szövetség már évekkel ezelőtt megindított s amelynek érdekében már eddig is eredménynyel működött.

Budapesti tőzsdetudósitások.

Budapest, jan. 2.

Értéktőzsde.

Magyar hitel	—	—	—	863.25
Osztrák hitel	—	—	—	675.—
4%-os koronajáradék	—	—	—	92.10
Államvasut	—	—	—	—.—
Jelzálogbank	—	—	—	505.50
Leszámitoló bank	—	—	—	604.—
Hazai Bank	—	—	—	309.—
Kereskedelmi részv.	—	—	—	750.—
Rimamurányi	—	—	—	677.—
Salgótarjáni	—	—	—	646.—
Közuti vasut	—	—	—	772.75
Városi villamos	—	—	—	404.—
Adria	—	—	—	—.—

Irányzat: Nyugodt.

A gabonatőzsde.

50 kilogramonkint.

Buza áprilisra	—	—	—	11.10
Buza májusra	—	—	—	1.012
Buza októberre	—	—	—	10.66
Rozs októberre	—	—	—	7.81
Zab áprilisra	—	—	—	8.41
Tengeri májusra	—	—	—	5.60

Irányzat: Gyönge.

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA.

SPITZER BÉLA
női és gyermek divat-háza
A legszebb
menyasszonyi kelengyék, farsangi toilettek készülnek
Spitzer
szalonjában
Rákóci-ut 3. sz.

Angol uri szabóság.
Az európai modern divatokkal lépést tartva, saját mühelyemben több évi külföldi tapasztalataim érvényesitve, hani és angol legjobb kelmékből raktáromon elsőrendü öltönyöket, télikabátokat stb. készitek megrendelés után.
A n. é. közönség figyelmét felhivom cégemre.
Tisztelettel
HÁBER és TÁRSA férfiszabó.
Nagy Sándor-utca 1. szám.

A „TISZÁNTUL"-ra előfizethetni mindennap.

CZAPFALVI JÓZSEF
10, épület és butorfestő
Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.
Helyi és vidéki telefon szám: 1001.
Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készitését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszertári berendezések és butorok festését, kerti butorok zománcozását és porcellán utánzást. Vidéki megrendeléseket a legpontosabban készitek.
Tisztelettel
358 Czapfalvi József.

NAGY MEGLEPETÉS
vár azon igen tisztelt hölgyekre, kik füzőszükségleteiket nálam óhajtják beszerezni, mert egy bécsi gyár feloszlása alkalmával nagy tömegvásárlást eszközöltem és abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy párisi és bécsi modellek után készült füzőket gyári áron alul, 10% engedménnyel o árusithatom. o
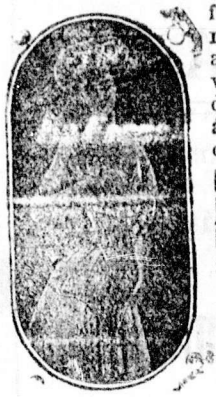
Mérték után készült füzöim a legjobbaknak vannak elismerve, gyorsan készülnek, legolcsóbbak és legtartósabbak. Mindezeket a birtokomban levő számos elismerő levél, valamint nagyszámu helyi- és vidéki megrendelőim igazolhatják.
Szives pártfogásáértesedez
IZSÁK LIDIA, a Szigligeti-szinház művésznőinek füző szállitója.
Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 1. szám.
! Füzők javitása és tisztitása gyorsan eszközöltetik. !
! Kézsmárszky-haskötők mérték után készittetnek. !

Védjegyes finom precisiós órák Schweicz elsőrendű gyáraiból.
Magy. kir. fémjellel ellátott arany és ezüst ékszerek, karika gyűrük.
Ezüst és chinaezüst evőeszközök aszteldiszek, tálczák. Menyasszonyi és keresztelési ajándékok.
Finom szemüvegek, hőmérők, légsulymérők.
Szilágyi Géza és Társa
órás és ékszerésznél. — Vasuti órás.
Rákóczi-ut 4. Telefon 630.

Legelegánsabb és legmodernebb
fényképek
külföldi tanulmányok és tapasztalatok alapján
Molnár Jenő
(Lojanek utóda) mütermében.

Ifj. Rimanóczy Kálmán
mübutorgyára
Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.
Állandó butorkiállitás. Egyes butordarabok avagy egész lakásberendezések, iparmüvészi tervezések és költségvetések dijmentesen eszközöltetnek. Uj szerkezetü service-asztalok mahagoni, palisander és citromfából. A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos képviselete, eredeti gyári árak mellett.

Valódi amerikai
Cipők
és orosz kalucsnik legjobb minőségben,
REICHARD - áruháza
:: czégnél kaphatók. ::

Nagy karácsonyi és ujévi occasio Január 15-ig
Radó és Kertész
Kossuth-utca 2. szám.
Siessünk az ajándékokat megvenni,
most mig óriási a választék.
Bluz selyem különlegességek 43--60--70
Bluz bársonyok 55--70--85
120 széles ruha szövetek 28--38--50--58--70--85
140 széles kosztüm kelme 65--85
Jól mosható barhetek 13--17--25--30
Jó vaszon és kanavász 1 vég 5 for. 50
Asztalnemüek, valamint, az összes raktáron levő selyem, szövet és posztó kendők, de különösen női fehérnemüek
teljesen leszállitva adatnak el
Menyasszonyi kelengye választékunk különös figyelmet érdemelnek.

Mielőtt
az őszi és téli ruhaszükségleteiket beszereznék, ne mulasszák el
FRIEDLÄNDER
angol uri szabó cég
előnyös árairól és eredeti angol szöveteinek kitünő minőségéről és elegáns szabásáról meggyőződni.
Nagyvárad, Szt. János-utca.

Meghivó.

A Belvárosi Takarék és Hitelszövetkezet Nagyváradon ez évi rendes közgyülését 1911 január 11-én d. u. 5 órakor tartja meg a Belvárosi Takarékpénztár helyiségében. A közgyülésre a szövetkezet tagjait tisztelettel megmeghivja

Nagyvárad, 1911. január 2-án,

az igazgatóság.

A közgyülés tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése és ennek kapcsán a felügyelő-bizottság véleményes jelentése, az általa megvizsgált üzleti könyvek és számadások vezetéséről, illetve kiállításáról és a felmentvény megadásának kérdése.
2. A negyedik évtársulati üzletrészek utáni osztalék meghatározása.
3. A felügyelő-bizottság és választmány egy évi időtartamra való megválasztása.
4. A szövetkezet bármely tagja által a közgyülést 5 nappal megelőzőleg irásban benyujtott inditványok tárgyalása.

Belépési felhivás.

A Belvárosi Takarékpénztár kebelében Nagyváradon alakult

Belvárosi Takarék és Hitelszövetkezet

1911. évi január elsején

három évig tartó uj évtársulatot nyitott. Mindenki tetszésszerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 20 fillér fizetendő, melynek összege a három év elteltével a felmerülendő haszonnal együtt fog ez üzletrészeseknek visszafizettetni.

A szövetkezet célja a takarékosságot előmozditani s a tagok hiteligényeit kielégiteni. Szövetkezetünk tehát amellett, hogy a ***takarékosság ügyét szolgálja*** tagjainak betéteik négyötöd része erejéig ***kölcsönt is nyujt.***

Vidéki tagok a heti befizetéseket postai befizetési-lapok utján teljesithetik.

Felvételi dij üzletrészenként 10 fillér s az első heti befizetés után mindenki megkapja a saját nevére kiállitott betéti könyvecskéjét.

Szövetkezetünk igen tisztelt tagjait valamint mindazokat, kik szövetkezetünknek tagjai óhajtanak lenni fe kérjük, hogy a felvétel iránt intézeti helyiségünkben (Rákóczi-ut Barts, Ovári palota) bármikor jelentkezni sziveskedjenek.

A Belvárosi Takarék és Hitelszövetkezet
igazgatósága.

Amit mindenkinek tudnia kell.

1 liter rum	**1.50**
1 deka tea	**—.08**

Az ujvárosi drogeriában a torony alatt.

Törlesztéses kölcsön!
Feltételek:
Teljes árfolyam
5.65 annuitás.
LÁSZLÓ ERNŐ
bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Lévay-palota,
Ezredévi emlék tér sarok.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával müvészikivitelben szájpadlás nélkül is készit **kitünő hirnevü**

Fogműtermében

Özv. **Dr. Deákné**

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sassal szemben.

Vegyél!
Vegyen!
Vegyünk!
10. 13 és 17.
Koronáért
Moskovits Antonomiai cipőt
Nagyvárad
Kossuth-utca 5. gyár épület és :: Bémer-tér, Fő-utca sarok. ::

„VITOL“
Kiváló szer köszvény, csuz, hasogatás, rheuma-szaggatás :: ellen. ::
Este a fájdalmas testrész be- :: dörzsölendő. ::
Kapható:
az „Arany Kereszt“
gyógyszertárban
Nagyvárad, Szt. László-tér (Városháza mellett.)
216

Nagyvárad város tanácsának árverési küldöttségétől.

21223—1910. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága 444—909. kgy. sz. határozatával elrendelte az egész Szt. László-tér átburkolását.

A városi tanácstól nyert megbizás folytán az uttesteken és gyalogjárókon létesitendő aszfaltburkolatok és a kirakodó helyeken létesitendő beton mükő burkolat épitő munkálatainak vállalatba adása céljából 1911. február 23. napján d. e. 10 órakor a városháza bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

A vállalatba adandó munkálatok a következők:

Az uttesteken összesen 12,472 m² hengerelt tömöritett, vagy öntött aszfalt burkolat. A gyalogjárókon 3398 m² beton mükő burkolat.

Bánatpénzül 250,000 kor. ajánlati összeg erejéig 5 százalék, ezenkivül 2 százalék teendő le a város házipénztárába.

A bánatpénz készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban tehető le.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta, vagy annak közjegyzőileg hitelesitett másolatai csatolandó az ajánlathoz.

Ajánlatok csak irásban alulirott küldöttségi elnök kezéhez 1911. évi február hó 23. napjának d. e. 10 óráig adhatók be. Az ajánlatok a nyilvános árlejtésben fognak felbontatni.

Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el és csak a szabályszerüen kiállitott és pecséttel lezárt, sértetlen boritékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta utján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A boritékon megjelölendő az a munkálat, melyre az ajánlat vonatkozik.

Ajánlat csakis egységárak megjelölése mellett tehető, ebből a célból a város ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket bocsát a pályázók rendelkezésére vagyis az ajánlattevőknek maguknak kell azon egységi árakat kitüntetni, melyek mellett a munkálatok végrehajtására kötelezi.

A fenti vállalatra vonatkozó általános és részletes feltételek ártételekkel ki nem töltött költségvetések és tervek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a feltételek és költségvetések 10 koronáért megszerezhetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy jelen hirdetményt az árlejtési feltételeket, ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket és terveket ösmeri és azokat magára kötelezőnek elfogadja. A közszállitási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok és magyar honos müszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőre feltétlenül kötelező. Az összes aszfalt munkálatok csak egy fő vállalatnak adatnak ki, miért is egyes munkanemekre tett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak. A betonmükő burkolatra lehet külön is ajánlatot tenni.

Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, mig az ajánlatok felett a végleges döntés megtörténik, ellenben Nagyvárad városát csakis az árlejtés eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ama pályázók, kik ajánlatuk benyujtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállitó képességüket és megbizhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fentartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakon tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg ujabb árlejtést tarthasson.

Nagyvárad, 1910. december hó 29-én.

Komlóssy József,
tanácsnok, mint az árverési küldöttség elnöke.

TÁTRAY és TÁRSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és mülakatos munkákat, vizvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Szent János-utca 48.

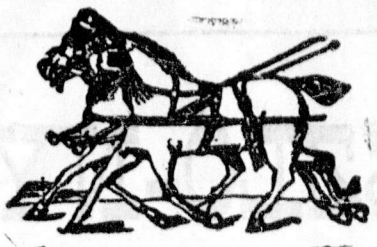

60 lóra való kész szerszám,

valamint nyeregszer és bőrüllés. Készitek finom kocsizó szerszámokat, bőrönd, ridikül és gépszijat s minden e szakba vagó munkát.

Szives pártfogást kérek.

Merza Kálmán szijgyártó.

Szent János-utca 48.

Őszi és téli

uj divatkelmék

nagy választékban

már megérkeztek

az eddigi kelméktől teljesen eltérő szövésü és szinü finom costüm kelmék páratlan nagy választékban.

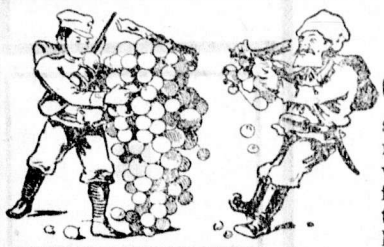

Szőlő-oltványokat

szállit amerikai sima és gyökeres vesszőket különféle fajokban, **fajtisztaságért jótállva** legdusabb választékban a már évek óta elsőnek és legmegbizhatóbbnak ismert **Kisküküllömenti első szőlőoltvány-telep**

tulajdonos: CASPARI FRIGYES

MEDGYES, 32, sz. (Nagyküküllő-megye.)

ooo Tessék árjegyzéket kérni! ooo

Az árj gyzékben találhatók az ország minden részéről érkezett **elismerő levelek**, ennélfogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől ugy szó-, mint irásbelileg bizonyságot szerezhet magának **fenti szőlőtelep megbizhatóságáról.**

Gyorsan pusztul a bőr s ezt Ön bánja, Ha Fernolendt NIGRIN-jét nem használja.

Szövetraktáram

egyik különleges osztályát képezi **hatalmas választékban** speciális

fekete és tegethof costümkelmék,

melyek külön kikészitésünk által teljesen **cseppmentesek és nem fényesednek ki.**

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle pemetefü cukorkánál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan **Réthy**-félét kérjünk, mivel haszontalan utánzata van.

Egy doboz **60** fillér.

! Csak Réthy-félét fogadjunk el. !

Állandó nagyraktár selyem és diszdolgokban.

Menyasszonyi kelengyék

női és férfi fehérnemüek, vászon és asztalnemüek, szőnyeg és függöny óriási választékban.

Olcsó szigoru szabott árak.

Értesitès.

Tisztelettel értesitem a n. é. — közönséget, hogy — **Kert-utca 2. szám.** **épitési irodát** nyitottam.

Elvállalok tervezéseket és bármilyen e szakmába vágó :: munkákat. ::

Tisztelettel

Béres Ferenc

épitőmester.

Van szerencsénk tisztelettel értesiteni a helyi és vidéki kereskedő urakat, hogy helyben alant jegyzett cikkekben ügynökségi :-: irodát nyitottunk u. m.: :-:

kézmü-, divat, játék és e szakmákhoz tartozó cikkekben elsőrendü gyári cégeket képviselünk, amiért is ugy a nagy-, mint a detail kereskedő urak szives pártfogását kérjük.

Tisztelettel

Krammer L. és Társa

Nagy Sándor-utca 11. szám.

Leitner Márton

országoshirű divatháza

Zöldfa-u. 5. ■ Saját ház.

Telefon: 413. szám.

Minták vidékre bérmentve küldetnek.

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.-T.

könyv és hirlapkiadó vállalat

NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSŐ-UTCZA 5. SZ.

A legmodernebb betükkel és diszitő anyagokkal ujonnan berendezve.

Mindennemü hivatalos, üzleti és egyéb nyomtatványok a legjutányosabb árak mellett, izléses kivitelben készittetnek.

Latin szert. és g. kath. egyházmegyei nyomtatványok állandóan raktáron.

A „TISZÁNTUL“

politikai napilap kiadóhivatala.

Alapittatott: 1894.

Hirdetések a legjutányosabb árak mellett a „Tiszántúl“-ban közöltetnek.

Alapittatott: 1894.

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyvárad.